

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Történelem
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6 Szak / Képesítés	Történelem, Régészet, Levéltár, Művészettörténet

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Bevezetés az egyetemes középkor történetébe						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Rüszt-Fogarasi Enikő egyetemi docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Lupescu Mária-Magdolna egyetemi adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	II	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Alaptantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	6	melyből: 3.2 előadás	3	3.3 szeminárium/labor	3
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	84	melyből: 3.5 előadás	42	3.6 szeminárium/labor	42
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					20
Vizsgák					15
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70				
3.8 A félév össz-óraszama	42(fizikai)+42(konven.) =84				
3.9 Kreditszám	7				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> Kötelező módon az előadással együtt kell felvenni
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> Egy idegen nyelv ismerete alapvető

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Minden elhangzott előadás téma szerepelhet a vizsgatételek között. Vetítógép szükséges az előadásra, kiadott tematikus térkép elkészítése szükséges
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> vetítógép szükséges

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Alapvető középkori ismeretek és fogalmak elsajátítása • Szövegértés és szövegelemzés középkori szövegek alapján • Tudományos dolgozat elkészítése szakmai útmutató alapján és szakirodalom felhasználásával • Történelmi tények megállapítása a források alapján • Képesség az elsajátított információk továbbadására írásban és szóban
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A történelmi események elemzése, megfelelő értékelése, kontextusba helyezése • Esettanulmányok feldolgozása és értékelése • A szakmai feladatok teljesítése a tudományos etika szabályainak betartásával

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A szemináriumok a Római Birodalom utolsó évszázadának történetétől a 16. század közepéig terjedően tekintik át Európa történetét. Európa születésének körülményei kerülnek előtérbe, és mekkora szerepet játszottak az antik és germán hatások az önálló európai civilizáció kialakulásában. • A Nyugatrómai Birodalom bukását követően sor kerül a barbár inváziók részletes tárgyalására (bemutatásra kerülnek az egyes barbár királyságok, közös és egyedi jellegzetességeik, s végső soron ezeknek a germán államalakulatoknak a fokozatos romanizációjára és krisztianizációjára). Ezt követi a frank berendezkedés és a Karoling Birodalom kialakulásának, valamint Nagy Károly birodalmának tárgyalása. Szó lesz a középkori nagybirtokrendszer kialakulásáról is. • A középkor története egybefonódik az egyház történetével. Így szó lesz a világi hatalom és az egyház viszonyáról a korai középkorban, a szerzetességről, az egyházreformokról, a nyugati kereszténység expanziójáról, az eretnekmozgalmakról és végül a zsinati mozgalomról. • Egy rövid kitekintés is lesz Keletre, az arab birodalom születése körülményeinek vizsgálata révén, illetve a kereszteshadjáratok ismertetése során. A középkori város születése is napirendre kerül, akárcsak a középkori „reneszánsz mozgalmak”-é. A reformáció születésének tárgyalása zárja a szemináriumi tematikát. • az általános cél, hogy a középkor mintegy ezer éves történetét ne országok szintjén ismertesse, hanem átfogó struktúrák keretében és segítségével
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Európa történelmi régióinak a megismerése • A sajátos, európai civilizáció megszületése folyamatának bemutatása • A történelem részterületeinek (gazdaság-, társadalom, egyház-, és kultúrtörténet) hangsúlyozása • Az európai fejlődés eredeti jellegzetességeinek feltárása • A sajátos európai társadalmi és politikai intézmények, technikai és kulturális vívmányok jelentőségének kidomborítása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés a középkor történetébe. A középkor forrásai.	Térképek, előadás.	
2. A népvándorlás. A kora-középkor népei.	Térképek, powerpoint, előadás.	
3. A longobárd állam. Az angol-szász államok. Brittonia a kora-középkorban.	Térképek, powerpoint, előadás.	
4. Nagy Károly birodalma.	Térképek, powerpoint, előadás	
5. Hűbériség a középkori világban.	Térképek, powerpoint, előadás	
6. A középkori gazdaság és technika. A középkori uradalom.	Térképek, powerpoint, előadás	
7. A középkori város.	Térképek, powerpoint, előadás	
8-9. A rendiség kialakulása Angliában és Franciaország.	Térképek, powerpoint, előadás	
10-11. A Német- Római Birodalom és a Soksínű Itáliában.	Térképek, powerpoint, előadás	
12. Az oszmán birodalom felemelkedése.	Térképek, powerpoint, előadás	
13. Reneszánsz és humanizmus.	Térképek, powerpoint, előadás	
14. A reformáció.	Térképek, powerpoint, előadás	

Könyvészet

1. Angi János – Bárány Attila – Orosz István – Papp Imre – Pószán László: *Európa a korai középkorban (3-11. század)*. 2. kiad. Debrecen, 1999, 3-35, Multiplex Media – Debrecen University Press,
2. Katus László: *A középkor története. Egyetemi tankönyv*. 2. kiad. Budapest, Pannonica – Rubicon, 2001.
3. Klaniczay Gábor (szerk.): *Európa ezer éve: A középkor*. I.-II. kötet. Budapest, 2004.
4. Laurențiu Rădvan, Alexandru-Florin Platon (editori), *De la Cetatea lui Dumnezeu la Edictul din Nantes. Izvoare de istorie medievală (secolele V-XVI)*, Iași, Editura Polirom, 2005.
5. Angi János – Barta János – Bárány Attila – Orosz István – Papp Imre – Pószán László: *Európa az érett és a kései középkorban (11-15. század)*. Debrecen, 2001, Multiplex Media-Debrecen U.P.
6. Delumeau, Jean: *Reneszánsz*, Ford. Sujtó László. Budapest, 1997, Osiris Kiadó.
7. Chadwick, Owen: *A reformáció*. Ford. Szabó István. Budapest, 1995, Osiris Kiadó.
8. Bloch, Marc: *A feudális társadalom*. Ford. Sujtó László. Budapest, 2002, Osiris.
9. Pirenne, Henri: *A középkori gazdaság és társadalom története*. Budapest, 1983.
10. *Körkép a középkorról*. Szerk. Robert Bartlett. Ford. Balázs Éva és mások. Budapest, 2002, Magyar Könyvklub.

11. *Körkép a reneszánszról*, Szerk. Margaret Aston, Ford. Toderó Anna és mások, 2003, Magyar Könyvklub.

12. Peter Spufford: *Hatalom és haszon. Kereskedők a középkori Európában*, Ford. Nyuli Kinga, 2002, Scolar Kiadó.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. téma: Bevezetés (a középkor fogalma, a középkor kiterjedése és határai)	Megbeszélés, powerpoint	
2. téma: A Római Birodalom válsága. A barbárok (hunok)	Megbeszélés, vita, referátum	
3. téma: Barbár királyságok (Odoaker állama, vandálok, osztrogótok, burgundok, vizigótok)	Megbeszélés, referátum, powerpoint	
4. téma: A Meroving-kori frank állam és a frank törvénykönyvek	Megbeszélés, referátum, szövegelemzés	
5. téma: Nagy Károly reformjai	Vita, szövegelemzés	
6. téma: Az arab birodalom szervezete és intézményei	Referátum, megbeszélés	
7. téma: A három ordo. A középkori közösségek	Megbeszélés, referátum, powerpoint	
8. téma: Az Egyház reformja	Megbeszélés, referátum	
9. téma: A kora és érett középkor kultúrája	Referátum, powerpoint	
10. téma: A kereszties hadjáratok	Megbeszélés, referátum, powerpoint	
11. téma: A XII. századi reneszánsz. A koldulórendek és az egyetemek	Powerpoint, referátum	
12. téma: A százéves háború és kora	Vita, referátum	
13. téma: A középkori eretnekmozgalmak. Az előreformáció	Vita, referátum, megbeszélés	
14. téma: A lutheri és kálvini reformáció	Megbeszélés, vita, referátum	

Könyvészet

Angi János – Bárány Attila – Orosz István – Papp Imre – Pószán László: *Európa a korai középkorban (3-11. század)*. 2. kiad. Debrecen, 1999, Multiplex Media – Debrecen University Press. (EME-Jordáky Könyvtár)

Angi János – Barta János – Bárány Attila – Orosz István – Papp Imre – Pószán László: *Európa az érett és a kései középkorban (11-15. század)*. Debrecen, 2001, Multiplex Media – Debrecen U. P. (EME-Jordáky Könyvtár)

Barber, Malcolm: *The Cathars: Dualist Heretics in Languedoc in the High Middle Ages*. Harlow, 2000, Longman.

Bloch, Marc: *A feudális társadalom*. Ford. Sujtó László. Budapest, 2002, Osiris, 161-254. p. (EME-Jordáky Könyvtár, EME-Központ).

Brown, Peter: *Az európai kereszténység kialakulása 200-1000*. Ford. Pálosfalvi Tamás. Budapest, 1999, Atlantisz. (EME-Jordáky Könyvtár)

Cahen, Claude: *Az iszlám a kezdetektől az Oszmán Birodalom létrejöttéig*. Budapest, 1989, Gondolat. (Fénymásolat, EME-Jordáky Könyvtár)

Chadwick, Owen: *A reformáció*. Ford. Szabó István. Budapest, 1995, Osiris Kiadó (EME-Jordáky Könyvtár)

EME-Központ).

- Constable, Giles: *The Reformation of the Twelfth Century*. Cambridge, 1996, Cambridge University Press.
- Duby, Georges: *Cele trei ordine sau imaginarul feudalismului*. Ford. Elena-Natalia Ionescu, Constanța Tănăsescu. Bukarest, 1998, Editura Meridiane.
- Duby, Georges – Duby, Andrée: *Jeanne d'Arc perei*. Ford. Kamocsay Ildikó. Budapest, 1989, Európa Könyvkiadó (EME-Jordáky Könyvtár).
- Engel Pál: *Beilleszkedés Európába, a kezdetektől 1440-ig*. Budapest, 1990, Háttér Lap- és Könyvkiadó. (EME-Jordáky Könyvtár)
- Geary, Patrick J.: *Before France and Germany. The Creation and Transformation of the Merovingian World*. Oxford, 1988, Oxford University Press.
- Gurevics, A. J.: *A középkori ember vilásképe*. Budapest, 1974, Gondolat. (EME-Jordáky Könyvtár)
- Uő: *A középkori népi kultúra*. Budapest, 1987, Gondolat.
- Huizinga, Johan: *A középkor alkonya. Az élet, a gondolkodás és a művészet formái Franciaországban és Németalföldön a XIV. és a XV. században*. Budapest, 1976, Magyar Helikon. (EME-Jordáky Könyvtár)
- Katus László: *A középkor története. Egyetemi tankönyv. 2. kiad.* Budapest, Pannonica – Rubicon, 2001. (EME-Jordáky Könyvtár)
- Klanczay Gábor (szerk.): *Európa ezer éve: A középkor. I-II. kötet*. Budapest, 2004, Osiris. (EME-Központ)
- Körkép a középkorról*. Szerk. Robert Bartlett. Ford. Balázs Éva és mások. Budapest, 2002, Magyar Könyvklub.
- Lambert, Malcolm D.: *Medieval Heresy: Popular Movements from the Gregorian Reform to the Reformation*. Oxford, 1994, Blackwell.
- Le Goff, Jacques: *Civilizația occidentului medieval*. [A középkori Nyugat civilizációja.] Ford. Maria Holban. București, 1970, Editura Științifică. (Történettudományi Intézet Könyvtára, Központi Egyetemi Könyvtár)
- Le Goff, Jacques: *Európa születése a középkorban*. Budapest, 2008, Atlantisz.
- Le Goff, Jacques (szerk.): *Omniul medieval*. Ford. Ingrid Ilinca, Dragoș Cojocaru. Iași, 1999, Polirom. (Történeti Intézet Könyvtára)
- Le Goff, Jacques – Schmitt, Jean-Claude: *Dicționar tematic al Evului Mediu*. Iași, 2002, Polirom.
- Le Roy Ladurie, Emmanuel: *Montaillou, egy okszitán falu életrajza (1294-1324)*. Ford. Jászay Gabriella. Budapest, 1997, Osiris.
- Maalouf, Amin: *A keresztes háborúk arab szemmel*. Ford. V. Tóth László. Budapest, 1997, Európa Könyvkiadó.
- Matthew, Donald: *A középkori Európa atlasza*. Ford. Falvay Mihály. Budapest, 1989, Helikon.
- Mazahéri, Aly: *A muszlimok mindennapi élete a középkorban a 10-től a 13. századig*. Ford. Fridli Judit.

Budapest, Európa Könyvkiadó, 1989.

Palacký, František: *A huszitizmus története. Fejezetek a cseh nemzet történetéből.* Ford. Benedek Gábor, Farkas Géza, Holka László. Budapest, 1984, Európa Könyvkiadó.

Pirenne, Henri: *Mahomed și Carol cel Mare.* [Mohamed és Nagy Károly.] Ford. Sanda Oprescu. București, 1996, Editura Meridiane. (Történettud. Intézet Könyvtára, Egyetemi Könyvtár, EME-Jordáky Könyvtár)

Pirenne, Henri: *A középkori gazdaság és társadalom története.* Budapest, 1983.

Robinson, Francis: *Az iszlám világ atlasza.* Budapest, 1996, Helikon Kiadó – Magyar Könyvklub.

Runciman, Steven: *A keresztes hadjáratok története.* Budapest, 1999, Osiris Kiadó.

Schmitt, Jean-Claude: *Rațiunea gesturilor în Occidentul medieval.* București, 1998, Meridiane. (Történeti Intézet Könyvtára)

Southern, R. W.: *A nyugati társadalom és az egyház a középkorban.* Ford. Jászay Gabriella. Budapest, 1987, Gondolat. (Akadémiai Könyvtár, EME-Jordáky Könyvtár)

Swanson, R. N.: *Religion and Devotion in Europe c. 1215 – c. 1515.* Cambridge, 1995. (Történeti Intézet Könyvtára)

Sz. Jónás Ilona (szerk.): *Középkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény. Európa és Közel-Kelet IV-XV. század.* Budapest, 1999, Osiris Kiadó.

Wakefield, Walter Legett – Evans, Austin Patterson: *Heresies of the High Middle Ages.* New York, 1991, Columbia University Press.

Zarnecki, George: *Kolostorok, szerzetesek, barátok.* Ford. Sarodi Tibor. Budapest, 1986, Corvina (Fénymásolat, EME-Jordáky Könyvtár).

Zimmermann, Harald: *A középkori pápaság.* Budapest, 2002, Gondolat/Janus.

Kötelező irodalom:

1. Power, Eileen: *Medieval Women.* Cambridge, 1996, Cambridge University Press. (Fénymásolat, EME-Jordáky Könyvtár)
2. Le Goff, Jacques: *Banii și viața.* București, 1993, Erasmus. (Fénymásolat, Történeti Intézet Könyvtára)
3. Le Goff, Jacques: *Az értelmiség a középkorban.* Ford. Klaniczay Gábor. Budapest, 1979, Magvető Kiadó. (EME-Jordáky Könyvtár)
4. Birnbaum, Marianna D.: *Gracia Mendes hosszú útja.* Budapest, 2008, L'Harmattan. (Fénymásolat, Történeti Intézet Könyvtára)

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- kommunikációs készség fejlesztése
- elemzés hatékonysága
- inter-diszciplinaritás
- magas fokú tárgyi ismeret, tájékozottság
- szakmai nyelv uralma

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Tárgyi és fogalmi ismeretek	Írásbeli vizsga	40%
10.5 Szeminárium / Labor	Tárgyi és fogalmi ismeretek	Írásbeli vizsga	25%
		Félévi dolgozat	15%
	Szakirodalom ismerete	Írásbeli vizsga	20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none">• minden hallgató számára kötelező a félév utolsó előtti hetén (13. héten) a félévi, írott dolgozat leadása egy, az év elején meghatározott témából• a kötelező jellegű irodalom ismerete• min. 70%-os jelenlét• referátum bemutatása			

Kitöltés dátuma

Kolozsvár, 2012. október 1.

Előadás felelőse

Dr. Rűsz-Fogarasi Enikő

Szeminárium felelőse

Dr. Lupescu Mária

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Kolozsvár, 2012. október 15.

Intézetigazgató

Dr. Pál Judit